

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายอุดมศักดิ์ นิตินทร ตูลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๖ - ๗/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๓๗/๒๕๔๘

เรื่องพิจารณาที่ ๓๘/๒๕๔๘

วันที่ ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
เครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๘๖ (๒)
จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘
และมาตรา ๔๑ หรือไม่

ความเห็น

ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญ
จะวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามคำร้องที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้หรือไม่ ในประเด็นนี้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่
๒๑ - ๒๓/๒๕๕๑ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑ ว่า กรณีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายไปขัดหรือแย้ง
นั้น มีหลักการเช่นเดียวกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

กรณีตามคำร้องปรากฏว่าบทบัญญัติมาตรา ๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๔๘
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีหลักการเช่นเดียวกับบทบัญญัติมาตรา ๔
มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

จึงพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามคำร้องที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคล มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เพื่อให้สภาพบังคับของสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เกิดผลในทางปฏิบัติ และผูกพันองค์กรของรัฐทุกองค์กรไม่ว่าเป็นรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ โดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมาย และมาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติที่วางหลักประกันความมั่นคงแห่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคล โดยวรรคหนึ่งบัญญัติว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้และต้องกระทำเท่าที่จำเป็น ทั้งต้องไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ และวรรคสองบัญญัติว่า กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีการใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และต้องระบอบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย และวรรคสามบัญญัติให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑ เป็นบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน โดยวรรคหนึ่งบัญญัติว่า สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิ เช่นว่านั้นย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งหมายความว่า บุคคลย่อมมีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองในทรัพย์สิน และบุคคลนั้นมีสิทธิใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินที่ตนถือกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองนั้นได้ตามต้องการ รวมทั้งป้องกันมิให้บุคคลอื่นเข้ามาล่วงละเมิดหรือใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของตนได้ด้วย แต่การใช้สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวอาจถูกจำกัดได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และวรรคสองบัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการสืบมรดกโดยให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๘๖ (๒) ทั้งสามมาตราเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าพิจารณา

และมีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าหากเครื่องหมายการค้าในขณะจดทะเบียนมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ กล่าวคือ มาตรา ๕๖ (๒) ให้คณะกรรมการเครื่องหมายการค้ามีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายร่วม หรือสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการ มาตรา ๖๑ ให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือนายทะเบียนมีอำนาจร้องขอต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าใดได้ ซึ่งอนุมาตรา (๑) ได้บัญญัติว่า หากเครื่องหมายการค้านั้นมิได้เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะอันได้แก่ เครื่องหมายการค้าอันมีลักษณะที่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นแตกต่างไปจากสินค้าอื่น และเครื่องหมายการค้าที่ถือว่ามีลักษณะบ่งเฉพาะนั้นต้องมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งอันเป็นสาระสำคัญตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗ และมาตรา ๖๕ เมื่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้มีคำสั่งเพิกถอนหรือไม่เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตามมาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ หรือมาตรา ๖๓ ให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ร้องขอให้เพิกถอน เจ้าของเครื่องหมายการค้า และผู้ได้รับอนุญาตถ้ามี ทราบโดยไม่ชักช้า ซึ่งบุคคลดังกล่าวมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ถ้าไม่มีการอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคำสั่งของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าเป็นที่สุด

บทบัญญัติมาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๕๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ นอกจากจะเป็นบทบัญญัติให้คณะกรรมการเครื่องหมายการค้ามีอำนาจพิจารณาหรือมีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว ยังเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองบุคคลผู้มีส่วนได้เสียที่ได้แจ้งการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าด้วย เนื่องจากเครื่องหมายการค้าเป็นสัญลักษณ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนกสินค้าของผู้ประกอบกิจการค้ารายหนึ่งจากสินค้าของผู้ประกอบกิจการค้าอีกรายหนึ่ง และยังมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้บริโภคสะดวกและง่ายในการจดจำสินค้านั้น เมื่อได้มีการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว ผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในอันที่จะใช้เครื่องหมายการค้าสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น หากมีผู้อื่นที่มีใจเจ้าของเครื่องหมายการค้า

ให้นำเครื่องหมายการค้าที่ได้รับจดทะเบียนไว้แล้วไปใช้ในสินค้าชนิดเดียวกันหรือมีลักษณะอย่างเดียวกันแล้ว ย่อมมีความผิดฐานปลอมหรือแปลงเครื่องหมายการค้าได้ หรือมีการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ที่เป็นการเลียนแบบเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น อันอาจทำให้ผู้บริโภคหรือสาธารณชนสับสนหรือหลงผิด ในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ผู้มีส่วนได้เสียอาจขอให้คณะกรรมการเครื่องหมายการค้า มีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีการเลียนแบบ หรือการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ที่มีได้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ได้ จึงเห็นว่าพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๘๖ (๒) เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองแก่บุคคลในการ ใช้สิทธิในเครื่องหมายการค้าไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า ผู้มีส่วนได้เสีย หรือ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า ถ้ามีการกระทบหรือล่วงละเมิดการใช้สิทธิเครื่องหมายการค้า โดยมีขอบด้วยกฎหมายบุคคลดังกล่าวมีสิทธิขอให้คณะกรรมการเครื่องหมายการค้ามีคำสั่งเพิกถอน การใช้สิทธิได้ และหากบุคคลดังกล่าวไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ก็มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลให้เพิกถอนคำสั่งของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าได้ ดังนั้น การที่ผู้ร้อง ได้แย้งว่าการใช้อำนาจของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าซึ่งเป็นคณะกรรมการที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ไม่มีอำนาจเพิกถอนสิทธิ หรือจำกัดสิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ หากจะเพิกถอนจะต้อง เป็นศาลเท่านั้น เห็นว่า การใช้อำนาจของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ ไม่ถือว่าเป็นที่สุด เพราะกฎหมายยังให้สิทธิผู้มีส่วนได้เสียซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของ คณะกรรมการเครื่องหมายการค้า มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลให้ตรวจสอบได้อีกชั้นหนึ่ง เว้นแต่มิได้ใช้ สิทธิอุทธรณ์ต่อศาลพระราชบัญญัตินี้จึงให้ถือว่าคำสั่งของคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าเป็นที่สุด บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการรับฟังทุกฝ่าย และมีหลักประกันให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายอย่างเหมาะสมแล้ว จึงไม่เป็นการล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือสิทธิและเสรีภาพ ที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้เกินความจำเป็นอันกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพแต่อย่างใด ประกอบกับในการตราพระราชบัญญัตินี้ได้ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญที่มีผลใช้บังคับในขณะที่ ตรากฎหมายนั้นแล้ว และรัฐธรรมนูญไม่ได้ให้สิทธิแก่ผู้ร้องที่จะโต้แย้งว่ากระบวนการตรากฎหมาย ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕

และมาตรา ๘๖ (๒) จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘

ในประเด็นที่ว่าพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕
และมาตรา ๘๖ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๑
หรือไม่ นั้น พิจารณาแล้ว เครื่องหมายการค้าเป็นทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งเป็นบุคคลสิทธิมิใช่ทรัพย์สิน
เครื่องหมายการค้าใดที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าได้จดทะเบียนแล้วจะทำสัญญาอนุญาตให้บุคคลอื่น
ใช้เครื่องหมายการค้าของตนสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้และสัญญา
อนุญาตให้เครื่องหมายการค้าต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อนายทะเบียนตามมาตรา ๖๘
แห่งพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น เครื่องหมายการค้าจึงเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่ผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมาย
การค้าที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วอาจหาประโยชน์จากเครื่องหมายค้านั้นได้ รวมทั้งมีสิทธิเรียกค่าเสียหาย
จากการที่มีผู้ละเมิดในเครื่องหมายการค้าของตนได้ด้วย เครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว
จึงเป็นสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลประการหนึ่งที่ย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑
แต่การได้มาซึ่งเครื่องหมายการค้าอาจถูกจำกัดได้หากไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ
เครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และ
มาตรา ๘๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ แล้วเห็นว่า บทบัญญัติ
ทั้งสามมาตราเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้
จดทะเบียนไว้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้และบุคคลที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็นและเหมาะสมแล้ว
จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๑

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔
มาตรา ๖๑ (๑) มาตรา ๖๕ และมาตรา ๘๖ (๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๔๑

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ